

prof. dr hab. Piotr Szychowski
Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego
w Poznaniu

RECENZJA W POSTĘPOWANIU DOKTORSKIM

PANI MGR XIAO TANG

pt. *Rozwój gatunku fantazji fortepianowej. Różnorodność ekspresji i formy na przestrzeni wieków jako rezonans epoki i osobowości kompozytora*, przygotowanej pod kierunkiem promotora: prof. dr hab. Gajusza Kęski.

Zlecniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, pismo z dnia 10 lipca 2026 roku, w związku z uchwałą Nr 32/2026 Rady do Spraw Dyscypliny - Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, na podstawie Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.), wyznaczające mnie recenzentem w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora Pani mgr Xiao Tang w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Do zlecenia zostało dołączone dzieło artystyczne utrwalone na nośniku elektronicznym oraz opis dzieła – praca pisemna – w języku polskim i angielskim.

Podstawowe dane o Doktorantce

Mgr Xiao Tang urodziła się w Chinach w [REDACTED] roku. Naukę gry na fortepianie rozpoczęła w wieku siedmiu lat. W 2015 roku została przyjęta do Chińskiego Konserwatorium

Muzycznego w Syczuanie, uzyskując najwyższy wynik w postępowaniu rekrutacyjnym. Studia odbywała pod kierunkiem prof. Xu Binga, dziekana Wydziału Fortepianu. W trakcie studiów licencjackich uczestniczyła w licznych kursach mistrzowskich prowadzonych m.in. przez Klausa Baesslera, Xiangyu Mao oraz Hu Binga.

W okresie studiów aktywnie uczestniczyła w życiu artystycznym, występując w recitalach fortepianowych oraz koncertach muzyki kameralnej, a także biorąc udział w licznych konkursach pianistycznych. W 2017 roku zdobyła I nagrodę w Ogólnokrajowym Konkursie Pianistycznym *Goldway* w Chinach. W 2018 roku otrzymała I nagrodę w chińskich eliminacjach do Międzynarodowego Młodzieżowego Konkursu Pianistycznego *Academy Trophy of Rome* we Włoszech, a także I nagrodę na szczeblu prowincjonalnym w chińskim Ogólnokrajowym Młodzieżowym Konkursie Pianistycznym *Xing Hai* w prowincji Yunnan. W 2019 roku zdobyła I nagrodę w kategorii zespołów kameralnych podczas prowincjonalnego etapu chińskiego konkursu muzycznego dla młodzieży *Hummingbird Music Award* w Syczuanie. W tym samym okresie została stypendystką programu *Yangtze River Piano Scholarship*.

Rok 2019 był początkiem jej kształcenia artystycznego w Polsce. Xiao Tang została przyjęta na studia magisterskie w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, gdzie kształciła się pod kierunkiem prof. dr. hab. Gajusza Kęski. W kolejnych latach została laureatką wielu krajowych i międzynarodowych konkursów muzycznych. Do Jej najważniejszych osiągnięć należą: Nagroda Główna w kategorii duetów fortepianowych na Międzynarodowym Konkursie Muzycznym *Iscart* w Szwajcarii; I nagroda w kategorii zespołów fortepianowych na I Międzynarodowym Konkursie Muzycznym *Silk Way* w Rosji; I nagroda na IV Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym w Singapurze; III nagroda na II Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym *Chopin-Plus* w Polsce oraz IV nagroda na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym IPC organizowanym przez WPTA we Włoszech.

Istotną część jej działalności artystycznej stanowią występy recitalowe i kameralne. Pianistka występowała w wielu salach koncertowych w Polsce, m.in. w Auli *Florianka* w Krakowie. Brała także udział w koncertach inauguracyjnych podczas festiwalu muzycznego *Duettissimo* w latach 2020 i 2022. Występowała ponadto w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, gdzie dała dwa koncerty, a także w Łącku, gdzie wystąpiła czterokrotnie. Jej działalność koncertową obejmują również wykonania muzyki współczesnej.

W 2023 wykonała *I Koncert fortepianowy e-moll op. 11* F. Chopina podczas Koncertu uczestników Kursów Mistrzowskich w Dobczycach (*Orkiestra Festiwalowa* pod dyr. Marka Hampla), a także wystąpiła z recitalem w Pistoï (Włochy).

W 2023 roku ukończyła studia podyplomowe w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, uzyskując ocenę celującą. Swoją wiedzę i umiejętności artystyczne rozwijała również podczas licznych kursów mistrzowskich prowadzonych przez wybitnych pedagogów i pianistów, wśród których znaleźli się Andrzej Jasiński, Carlo Palese, Tamás Ungár oraz Wojciech Świtała.

Ocena dzieła artystycznego

Przedstawione dzieło artystyczne, stanowiące centralny element przewodu doktorskiego, obejmuje następujące kompozycje:

Robert Schumann, *Fantasiestücke op. 12*

I. *Des Abends*

II. *Aufschwung*

III. *Warum?*

IV. *Grillen*

V. *In der Nacht*

VI. *Fabel*

VII. *Traumes Wirren*

VIII. *Ende vom Lied*

Fryderyk Chopin, *Fantazja f-moll op. 49*

Alexander Skriabin, *Fantazja h-moll op. 28*

Karol Szymanowski, *Fantazja C-dur op. 14*

- I. *Grave*
- II. *Non troppo allegro*
- III. *Allegro molto*

Nagranie zostało dokonane w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie *Florianka* w dniach 23-24 września 2023 r., 16 listopada 2023 r. oraz 7-8 lutego 2024 r., a reżyserem dźwięku był dr hab. Paweł Małecki.

Dobór repertuaru tworzy spójną koncepcję artystyczną, której zasadniczym celem jest ukazanie ewolucji idei fantazji poprzez indywidualne rozwiązania zastosowane przez czterech kompozytorów. Zestawienie dzieł Schumanna, Chopina, Skriabina i Szymanowskiego pozwala ukazać, w jaki sposób zmieniały się środki formalne, harmoniczne, fakturalne i ekspresyjne wykorzystywane do realizacji idei fantazji oraz jak przemiany języka kompozytorskiego wpływały na charakter wypowiedzi pianistycznej. Z punktu widzenia wykonawczego repertuar ten stawia przed pianistą wymagania dotyczące zarówno warsztatu technicznego, jak i umiejętności budowania wielopłaszczyznowej narracji muzycznej. Poszczególne utwory wymagają odmiennego podejścia do kształtowania frazy, agogiki, dynamiki, artykulacji, faktury oraz relacji pomiędzy poszczególnymi planami brzmieniowymi. Szczególnego znaczenia nabiera przy tym umiejętność zachowania swobody właściwej idiomowi fantazji przy jednoczesnym respektowaniu wewnętrznej logiki formalnej każdego z dzieł. Istotą przedstawionej koncepcji jest zatem ukazanie fantazji jako gatunku, w którym szczególne znaczenie uzyskuje relacja pomiędzy swobodą wypowiedzi a organizacją formalną utworu. Fantazja, pozostawiając kompozytorowi stosunkowo szeroki zakres swobody w kształtowaniu przebiegu muzycznego, może jednocześnie wykazywać wyraźną wewnętrzną dyscyplinę formalną, tematyczną i harmoniczną. Wybrany repertuar pozwala prześledzić sposoby kształtowania tej relacji oraz jej znaczenie dla interpretacji pianistycznej.

Pierwszym istotnym punktem odniesienia jest twórczość Roberta Schumanna, reprezentowana w nagraniu przez *Fantasiestücke op.12*. W dziele tym idea fantazji wiąże się z charakterystycznym dla romantyzmu sposobem kształtowania narracji muzycznej, indywidualizacją wypowiedzi oraz silnym związkiem muzyki z wyobraźnią i ekspresją. Interpretacja Doktorantki świadczy o właściwym przygotowaniu pianistycznym oraz dobrym zrozumieniu charakteru muzyki Schumanna. Pianistka umiejętnie kształtuje frazę, różnicuje nastroje poszczególnych miniatur i buduje spójną narrację muzyczną. W niektórych fragmentach (szczególnie w *Aufschwung* i *Grillen*) wykonanie mogłoby być nieco bardziej swobodne i lżejsze, co pozwoliłoby jeszcze pełniej ukazać romantyczną spontaniczność i zmienność nastrojów tej muzyki.

Kolejnym zarejestrowanym utworem jest *Fantazja f-moll op. 49* Fryderyka Chopina, w której szczególnie istotne pozostaje zachowanie charakterystycznego dla Chopina stylu,

opartego na śpiewności, naturalności frazy i swobodnym prowadzeniu muzycznej narracji. Pianistka wydaje się dobrze rozumieć te cechy, choć miejscami można byłoby oczekiwać jeszcze większej swobody i elastyczności w kształtowaniu przebiegu muzycznego. Szczególnie w taktach 77-84 (i analogicznych: 164-172 i 244-251) brakuje niekiedy odpowiedniego balansu pomiędzy partiami prawej ręki, która powinna wyraźniej prowadzić śpiewną linię melodyczną, podczas gdy partia lewej, choć zyskująca w twórczości Chopina charakterystyczną niezależność, ma pozostawać jednak bardziej podporządkowanym tłem. Lewa ręka miejscami brzmi zbyt intensywnie, co osłabia przejrzystość i śpiewność głównej linii melodycznej. Wskazana kwestia stanowi jednak element wymagający dalszej uwagi wykonawczej i nie wpływa na pozytywną ocenę przedstawionego wykonania.

Następnym ogniwem artystycznej prezentacji jest *Fantazja op. 28* Aleksandra Skriabina. Dzieło to wprowadza odmienny typ języka muzycznego, w którym szczególnego znaczenia nabierają chromatyka, harmonia, kontrapunkt oraz charakterystyczne dla kompozytora rozwiązania kolorystyczne i ekspresyjne. Wykonanie utworu wymaga uwzględnienia jego specyficznej organizacji harmoniczej, zmienności napięć oraz sposobu kształtowania muzycznej narracji. W tym przypadku fantazja staje się przestrzenią indywidualnego języka kompozytorskiego i poszukiwania nowych środków wyrazu. Pianistka w mojej ocenie w sposób należyty wywiązała się z postawionych przed nią zadań artystycznych. Wykonanie *Fantazji op. 28* cechuje dojrzałość warsztatowa oraz świadome odczytanie specyfiki języka muzycznego utworu. Mgr Xiao Tang właściwie kształtuje przebieg narracji muzycznej, uwzględniając zróżnicowanie napięć, relacje harmoniczne oraz charakterystyczne dla dzieła Skriabina aspekty brzmieniowe, kolorystyczne i ekspresyjne.

Ostatnim zarejestrowanym utworem jest *Fantazja C-dur op. 14* Karola Szymanowskiego. Utwór ten reprezentuje kolejny etap przemian języka muzycznego i ukazuje fantazję w perspektywie początku XX wieku. Szczególne znaczenie mają w nim zagadnienia formy cyklicznej, transformacji tematycznej, harmoniki oraz środków pianistycznych i ekspresyjnych. Wykonawcze ujęcie utworu wymaga zatem zarówno uwzględnienia jego złożonej konstrukcji, jak i zachowania ciągłości rozwoju muzycznego oraz odpowiedniego kształtowania napięcia. Wykonanie mgr Xiao Tang należy ocenić pozytywnie, szczególnie w kontekście wysokich wymagań technicznych i interpretacyjnych, jakie stawia ten utwór. Pianistka z dużą swobodą realizowała jego złożoną warstwę fakturalną, zachowując przy tym przejrzystość przebiegu muzycznego i właściwe proporcje pomiędzy poszczególnymi planami brzmieniowymi. Na uwagę zasługuje świadome kształtowanie napięcia oraz umiejętność prowadzenia narracji w ramach rozbudowanej formy, a także właściwe różnicowanie środków

artykulacyjnych, dynamicznych i kolorystycznych. Doktorantka wykazała dobrą znajomość idiomu stylistycznego Szymanowskiego oraz umiejętność łączenia wymagań warsztatowych z przekonującym kształtowaniem wyrazu artystycznego.

Całość projektu artystycznego można zatem postrzegać jako spójne studium wykonawcze idei fantazji w literaturze fortepianowej, ukazujące jej przemiany od romantyzmu po muzykę XX wieku. Przyjęta przez Doktorantkę koncepcja pozwala skonfrontować różne sposoby organizacji formy, materiału tematycznego i języka harmonicznego, a zarazem uwypuklić rolę pianisty, który poprzez środki wykonawcze nadaje indywidualny kształt zawartej w tych dziełach idei swobody i fantazji.

Ocena pracy pisemnej - opisu dzieła artystycznego

Praca pisemna, będąca opisem dzieła artystycznego, pełni funkcję subsydiarną wobec zasadniczego elementu osiągnięcia artystycznego, którym jest nagranie. Zawiera 147 stron, a jej trzon stanowi sześć rozdziałów, uzupełnionych bibliografią. Układ pracy podporządkowany został chronologicznemu oraz problemowemu ujęciu rozwoju gatunku fantazji, ze szczególnym uwzględnieniem jego znaczenia w literaturze fortepianowej. Praca została przejrzysta i logicznie skonstruowana. W opinii recenzenta jej kompozycję można byłoby jednak uzupełnić o wyraźnie wyodrębniony wstęp, w którym Autorka nakreśliłaby główne cele i założenia pracy, oraz o końcowe podsumowanie, zawierające syntetyczne wnioski wynikające z przeprowadzonych analiz.

Rozdział pierwszy, zatytułowany *Geneza i rozwój gatunku fantazji*, przedstawia ewolucję gatunku od renesansu, poprzez barok i klasycyzm, aż po romantyzm i przemiany zachodzące w XX wieku. Autorka ukazuje zmieniające się rozumienie fantazji, zwracając uwagę na relację pomiędzy swobodą wypowiedzi muzycznej a zasadami konstrukcji formalnej.

Rozdział drugi poświęcony został Robertowi Schumannowi i jego koncepcji fantazji. Omówiono w nim życie i działalność artystyczną kompozytora, charakterystyczne cechy jego stylu oraz przeprowadzono analizę wybranych aspektów *Fantazji C-dur op. 17* i cyklu *Fantasiestücke op. 12*, ukazując znaczenie fantazji w indywidualnym języku kompozytorskim Schumanna.

Trzeci rozdział dotyczy Fryderyka Chopina i idei fantazji w jego twórczości. Po przedstawieniu sylwetki kompozytora oraz miejsca gatunku fantazji w jego dorobku,

Doktorantka poddając analizie *Fantazję f-moll op. 49* oraz *Poloneza-Fantazję As-dur op. 61*, wskazuje na specyficzne dla Chopina połączenie swobody narracji muzycznej z przemyślaną organizacją formalną.

Rozdział czwarty poświęcony jest Aleksandrowi Skriabinowi oraz jego *Fantazji op. 28*. Obejmuje charakterystykę życia i twórczości kompozytora, jego stylu i estetyki muzycznej, a także analizę formalną i harmoniczną utworu. Szczególną uwagę mgr Xiao Tang zwraca na kształtowanie obrazów muzycznych, zastosowanie kontrapunktu, znaczenie chromatyki oraz ewolucję języka harmonicznego, w tym wykorzystanie akordu kwartowego.

Kolejny, piąty rozdział koncentruje się na *Fantazji C-dur op. 14* Karola Szymanowskiego. Autorka analizuje jej strukturę, ze szczególnym uwzględnieniem formy cyklicznej, transformacji tematycznej oraz wzajemnych relacji pomiędzy tymi kategoriami. Osobne miejsce poświęca zagadnieniom tonalności i harmonii, dynamiki i tempa oraz środkom pianistycznym i ich znaczeniu dla kształtowania ekspresji utworu.

Ostatni, szósty rozdział zatytułowany *Synteza i wnioski*, stanowi podsumowanie przeprowadzonych rozważań. Autorka podejmuje w nim zagadnienie relacji pomiędzy swobodą a rygiem konstrukcyjnym, omawia znaczenie indywidualności kompozytorskiej dla kształtowania formy fantazji oraz wskazuje na wykonawcze konsekwencje właściwości tego gatunku. Rozważania obejmują również ekspresyjny wymiar fantazji oraz jej znaczenie dla rozwoju sztuki fortepianowej.

Opis dzieła artystycznego stanowi uporządkowane i konsekwentnie prowadzone omówienie problematyki związanej z gatunkiem fantazji. Zawarte w nim rozważania łączą perspektywę historyczną z analizą wybranych aspektów twórczości Schumanna, Chopina, Skriabina i Szymanowskiego oraz refleksją nad zagadnieniami wykonawczymi. Tak skonstruowana część pisemna tworzy wartościowe uzupełnienie dzieła artystycznego, pozwalając osadzić prezentowane wykonania w szerszym kontekście historycznym, stylistycznym i kompozytorskim.

Konkluzja

Przedstawiona przez Doktorantkę praca doktorska stanowi wartościowe ujęcie problematyki ewolucji gatunku fantazji w literaturze fortepianowej oraz związanych z nią zagadnień formalnych, harmoniczných i wykonawczych. Zarówno dzieło artystyczne, jak i jego opis cechuje dobry poziom merytoryczny i artystyczny, odpowiadający wymaganiom stawianym pracom doktorskim. Doktorantka wykazuje się ponadto kompetencjami badawczymi i samodzielnością w prowadzeniu refleksji naukowej.

W mojej ocenie rozprawa doktorska mgr Xiao Tang spełnia wymagania określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W związku z powyższym wnoszę o dopuszczenie Pani mgr Xiao Tang do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.

Piotr Szychowski

prof. dr hab. Piotr Szychowski

Poznań, 15 września 2026 r.